

Yhteenveto raportista 'Trends in the sales of veterinary antimicrobial agents in nine European countries. Reporting period 2005 - 2009' (ESVAC I)

Eläinten mikrobilääkkeiden kulutus seurannassa ei vuonna 2010 ollut kansainvälisesti sovittuja standardeja, joten eurooppalainen kulutuslukuprojekti aloitettiin perehtymällä seurantaan jo tehneiden maiden tietoihin.

Kokonaiskulutus ja PCU-normalisointi

Vuosien 2005 - 2009 tiedot kerättiin kahdeksasta maasta (Tsekki, Tanska, Suomi, Ranska, Alankomaat, Norja, Ruotsi ja Iso-Britannia). Sveitsistä tiedot ovat vuodesta 2006 lähtien. Kokonaiskulutus ilmoitettiin painoyksikköinä (tonnia aktiivista ainetta), mikä ei huomioi muutoksia eläinten lukumäärässä tai jakaumassa. Jotta kulutustrendejä voidaan vertailla, normalisoitiin kulutus tärkeimpien tuotantoeläinlajien ja teurastettujen eläinten painon suhteen. Raportissa normalisoinnista käytetään termiä 'populaation korjausyksikkö' (population correction unit, PCU) ja kulutus ilmoitetaan muodossa mg aktiivista ainetta populaatiokorjausyksikköä kohden (mg/PCU). Eläinkauppa on laskennassa huomioitu sillä oletuksella, että toiseen jäsenvaltioon teurastettavaksi vietyt eläimet on todennäköisesti hoidettu alkuperämaassa. Esimerkiksi Tanskasta muualle teurastettavaksi vietävien eläinten osuus oli seuranta aikana noin 7-10 % eläinpopulaation kokonaispainosta. Tsekissä, Alankomaissa ja Ranskassa vastaava osuus oli noin 5 % tai vähemmän.

Kulutuksessa kymmenkertaisia eroja

Painoyksikköinä ilmoitettu mikrobilääkkeiden kokonaiskulutus raportoivissa maissa väheni seurantajaksolla 11.2 %, mutta eläinpopulaatioon suhteutettu mg/PCU -kulutus väheni 8.3 %. Osassa maita mikrobilääkkeiden kulutus lisääntyi, osassa laski. Esimerkiksi Suomessa mikrobilääkkeiden kulutus eläimille lisääntyi vuosina 2005 - 2008, mutta tasaantui vuonna 2009.

Eläimille käytettävien mikrobilääkkeiden kulutuksessa oli raportin maiden välillä huomattavia, jopa kymmenkertaisia, eroja. Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa mikrobilääkkeitä käytettiin selvästi vähemmän kuin projektissa mukana olleissa Keski-Euroopan maissa. Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa eniten käytetty mikrobilääke oli kapeakirjoinen penisilliini, kun Alankomaissa, Ranskassa, Tsekissä ja Iso-Britanniassa käytettiin eniten laajakirjoisia tetrasykliinejä. Käyttöerojen taustalla arvioidaan olevan useita syitä, kuten erot eläinten määrässä ja jakaumassa, tuotantotavoissa, eläintautitilanteessa sekä mikrobilääkkeiden saatavuudessa. Eri maissa on myös tehty erilaisia riskinhallintatoimenpiteitä mikrobilääkkeiden käytön ohjauksen ja rajoittamisen suhteen.

Kulutusraportointia kehitettävä

On syytä muistaa että eläinpopulaatioon suhteutettu mg/PCU -kulutus on tekninen yksikkö, eikä kuvaa mikrobilääkkeille altistuneiden eläinten määrää. Maakohtaista ja lääkeryhmäkohtaista kulutusta tulee ennen kaikkea tarkastella suhteessa niiden kulutukseen aikaisempina vuosina. Jotta voitaisiin selvittää mistä erot maiden välisessä mikrobilääkkeiden kulutuksessa johtuvat, tarvitaan yksityiskohtaisempia tietoja mikrobilääkkeiden kulutuksesta. ESVAC -projektin seuraavassa vaiheessa kerätään pakkauskohtaista myyntidataa yhtenäisellä menetelmällä. Pakkauskohtaisista tiedoista voidaan selvittää käyttö antotavoittain, sekä onko valmisteet tarkoitettu eläinyksilöiden vai -ryhmien lääkintään. Euroopan lääkevirasto keräsi pakkauskohtaiset kulutustiedot vuodelta 2010 ja ESVAC projektin toinen raportti julkaistiin marraskuussa 2012. Useimmilla lääkevalmisteilla kohde-eläinlajeja on useita joten pakkauskohtaisesta datasta ei aina voi päätellä mille eläinlajille lääkkeitä on käytetty. Tulevaisuudessa olisi tärkeää saada kulutustiedot eläinlajikohtaisesti ja ottaa huomioon myös mikrobilääkkeiden erilaiset annostasot.